

Brief september 2018

Semilla5/ coöperatieve Sanje

Mijn buurman Don Alfredo roept van ver *“Doña Ina waar ben je”*. Aan zijn stem te horen klinkt hij opgewekt en de speelse lach als ik hem groet bevestigt dat er goed nieuws is.

Hij draagt een emmer op zijn schouders en toont me pruimen. *“Kijk wat ik op de markt in Cholula voor u gevonden heb”*. Don Alfredo glundert en ik ben ontroerd. Een paar dagen geleden had ik aan Don Alfredo gevraagd of hij niemand kende die pruimenbomen had op zijn veld. De boompjes die ik een paar jaar geleden geplant heb vechten om te overleven, laat staan dat ze al vruchten kunnen delen. En om pruimenconfituur te maken als deel van de catalogoog Semilla5 heb ik wel wat kilo's nodig. Ik probeer zoveel mogelijk zelf het fruit en de planten te telen die ik verwerk in de producten van Semilla5 omdat ik zo een natuurlijk product kan garanderen aan de cliënt. Het is een opgave die me telkens opnieuw aantoont hoe kwetsbaar de producent is in dit proces. Een te harde regen, een te vroege vorst, een overwachtse plaag en de oogst varieert. Als ik er zelf niet in kan voorzien dan koop ik de oogst van lokale boeren aan een eerlijke prijs. Er is een *abuelita* (grootmoedertje) die verschillende fruitbomen onderhoudt en al een paar jaar nu haar oogst aan mij aanbiedt. *“Especial para mi guerra” (speciaal voor mijn blanke meid)* : zegt ze dan, en doet nog wat extra fruit in mijn mand. *“Niet dat ik rijk word van de verkoop”*, verduidelijkt ze, *“maar zo kan ik op zijn minst mijn zeep en pasta kopen”*. Ze woont wat verder op de heuvel en ik zie ze soms terugkeren met haar emmer gevuld met waren uit het winkeltje en haar fles coca cola. Dit jaar was het een schaarse pruimenoogst in Tecuanipan, en ze verontschuldigt zich. *“Solo Dios sabe”*.

Die emmer vol pruimen die Don Alfredo – een oudere man met hartproblemen – op de markt in Cholula is gaan zoeken en die hij dan eerst met de bus en dan te voet tot aan mijn deur heeft gebracht toont aan dat de relatie van vertrouwen en genegenheid wederzijds is. Ik bedankt Don Alfredo, betaal hem en bedenk, terwijl ik de pruimen met moeite naar binnen draag, dat deze confituur extra lekker zal smaken.

Semilla5: natuurlijke producten. De verkoop van deze producten komt ten goede aan het educatief programma van Casita de Barro. Catalogoog in bijlage

De flessen tinctuur staan weer door mekaar. Hoewel ik probeer een systeem in stand te houden waar de flessen op alfabetische orde staan lukt dat wel de eerste week, misschien de tweede week maar na de derde week staat de peterselie achter de gember en naast de netel. *“Geen orde, mijn dochter heeft geen orde, dat heeft ze zeker van oma Paula”*, klinkt mijn moeder in de oren. Het is verbazend hoe ver haar liefelijk klagen nog reikt, de oceaan over. Terwijl ik opnieuw de flessen orden herinner ik me wat een opa van een student eens tegen me zei toen hij zijn kleinkind na de les kwam ophalen in Casita de Barro en een hij bezoek bracht aan de tuin. *“Wij, hier in Mexico, kennen drie voedingselementen namelijk mais, bonen en chili. En de rest van de planten zijn medicijnen”*. Hoe zou dit zich voor ons in België vertalen: graan, kaas en bier misschien? Of valt bier onder de categorie van medicijn? In ieder geval heeft die opa gelijk. We zijn omringd door medicijnen in de vorm van bloemen, bladeren, wortels, schors van talrijke planten en bomen die elk een eigen werking hebben. Het is een complex geheel met talrijke variaties waarin ik me meer zou willen verdiepen. Een deel van de planten leg ik op in alcohol (tinctuur), een deel van de planten droog en verpulver ik en vul capsules als voedingssupplementen, of combineer ik voor thee, en een deel van de planten worden verwerkt in confituren en op smaak gebrachte olijfolies. Het zijn laborieuze processen waarbij de studenten van de unief essentiële partners zijn.

Semilla5 is deel van de coöperatieve Sanje die nu bestaat uit vier leden, elk met hun eigen producten en dus merknaam. Het doel is om het aanbod aan natuurlijke producten met basis in agro-ecologische praktijken en sociale invalshoek te

verrijken. We hebben als leden van de coöperatieve een groentenboer, een kippenkweker, een bakkerin van koekjes op basis van amarant en cacao, en ikzelf. De producten van Sanje vallen in de smaak bij zijn kopers en zo bouwen we een netwerk uit van trouwe cliënten. De universiteit Ibero Americana waar Manuel les geeft, is onze eerste uitvalsbasis. Sanje wordt niet alleen inhoudelijk gesteund door het departement van Sociale Economie, maar er wordt ruimte gemaakt voor onze producten op evenementen met als doel initiatieven als de onze te promoten. Ondertussen zijn er een paar interessante contacten gelegd buiten de universiteit. We hebben een plaats gekregen in een winkel in het centrum van Puebla en via sociale media worden we opgenomen in zoekmachines speciaal gericht op natuurlijke/ecologische producten.

Sanje heeft haar eerste event georganiseerd: één dag in Tecuanipan waar de 12 deelnemers in de voormiddag een bezoek brachten aan de groentenboer en daar de agro-ecologische praktijken in theorie en praktijk konden beleven. En in de namiddag stond een lange mooi opgeklede tafel klaar in Casita de Barro waar de deelnemers de groenten kregen voorgeschoteld die op originele manier waren klaargemaakt door de chefkok, lid van de coöperatieve.

<https://www.facebook.com/localido/videos/1035034523311462/>

Het is een langzaam proces maar rapper hoeft het niet. Het geeft ons de tijd om de basis te versterken, namelijk agro-ecologische praktijken te promoten bij de boeren en lokale distributie kanalen te creëren die meerwaarde geven aan de producten.

Reforestatie project:

Moest elke boom die geplant wordt door de regeringsprogramma's effectief wortels schieten zou heel Mexico één groot bos zijn. En Mexico is een groot land wel te verstaan. Boompjes planten is relatief gemakkelijk: het vergt niet al te veel tijd en energie en het staat goed op de foto. Het probleem is dat niet de juiste bomen geplant worden, dat er geen opvolging is, en dat er geen sociaal draagvlak wordt uitgebouwd om die boom te respecteren. Het is de les de iedereen wel kent: de drie dingen die je in je leven zou moeten doen zijn niet een kind krijgen, noch een boom planten noch een boek schrijven. Maar een kind opvoeden, een boom groot doen worden en erin slagen dat mensen je boek lezen.

Casita de Barro is eraan begonnen: we willen bomen groot zien worden. Tecuanipan heeft actueel minder bossen dan de oppervlakte die bebouwd is. Extensieve agricultuur, houtkapperij en plagen zijn hiervan de hoofdoorzaken. En hoewel de bestaande bossen in staat zijn zich op natuurlijke manier weer uit te breiden krijgen ze de kans niet. Hun kleine scheuten worden afgebrand vlak voor het regenseizoen om de landbouwgronden van al het onkruid en mogelijke slangen te ontdoen.

Het is een complex gegeven: families hebben hout nodig om tortillas te maken en water op te warmen voor hun baden. Traditioneel worden tortillas gemaakt op open haardvuren die niet alleen veel hout opbranden maar ook rook vrijlaten die de vrouwen urenlang inademen. Hun keukens worden dan ook rookkeukens genoemd en de muren zijn zwartgekleurd van het roet. Er zijn technieken, ecologische haardvuren, die dit kunnen vermijden en ook minder hout verbranden. Dus zo'n haardvuren installeren is al een stap in de goede richting voor het project van herbebossing.

Families kappen ook hout om water op te warmen voor hun baden, iets wat de zon perfect kan bereiken, zeker in Mexico. Dus het fabriceren en installeren van zonneverwarmers is een andere lijn van het project van herbebossing.

Dan zijn er de campagnes tegen het ongecontroleerde afbranden van de gronden. Zie de campagne Fuego no es un juego (vuur is geen spel). Onder leiding van de studenten van milieuwetenschappen schreven de jongeren van het educatief programma de tekst en de mariachi van het dorp zetten het op muziek. Het is een eerste poging om verschillende actoren van het dorp te betrekken in het project.

https://www.youtube.com/watch?v=DrWvjMjrTao&t=0s&list=PLRfX0O2Uhl_AjLHF1x_VdeoZxeZCfzjcv&index=17

Het departement milieuwetenschappen van de universiteit Ibero Americana in samenwerking met ouderen van het dorp doen studies rond de biodiversiteit in de bestaande bossen van Tecuanipan, om zo advies te geven over welke soorten bomen te planten. En hierbij geven ze ook het ritme aan wanneer zaden te verzamelen om te kiemen, en eerst agaves te planten en zo de harde geërodeerde grond wat milder te maken voordat de bomen gepland worden.

Veel werk aan de winkel en vele relaties te smeden wat ruimte geeft aan nieuwe partners en vriendschappen en zo blijft het netwerk dat zich is aan het weven is rond Casita de Barro groeien. Elk knooppunt in dit netwerk is een ontmoeting, en daarmee de hoop dat er verandering mogelijk is.

NicanCalli/ educatief programma van Casita de Barro

“Meneer, u mag gerust binnenkomen zodat je niet in de zon hoeft te staan”. Een geblokte kale man in uniform blijft staan, lacht vriendelijk en doet teken dat hij moet blijven kijken naar de auto en naar de persoon die juist onder de boom is gaan zitten. Ik kijk naar de blinkende zwarte mercedes met geblinde ramen die naast onze oude stofferige toyota pickup is geparkeerd en moet denken aan de volkse wijsheid dat als je een paard koopt jij niet diegene bent die het paard koopt maar in feite het paard jou koopt. Nu heeft die waardevolle auto extra bewaking nodig en blijkbaar ook de persoon die de auto gebruikt. Ze zijn op bezoek vanuit Mexico stad, de directie van een organisatie Palech: een beweging voor kwaliteits onderwijs in Latijns Amerika waarvan de leden zoeken zichzelf en hun omgeving op positieve manier te transformeren. Ze zijn op bezoek om Casita de Barro officieel uit te nodigen. Ons werk wordt namelijk bekroond door Palech en we worden verwacht in Cancun voor een conferentie in het voorjaar 2019. Ik kreeg een zilverkleurige Azteekse kalender toegestoken terwijl Manuel een keurige folder ontving. Alles werd gedocumenteerd. De directie van Palech opgekleed en wij in werktenu met plakkerig voorhoofd van hoeden die ons beschermen tegen de straffe zon nu we bomen aan het planten zijn. De kinderen van het programma mochten mee op de foto, met serieuze gezichten, niet goed wetende wat er gaande was.

Het is 10 jaar geleden dat we de eerste adobe hebben leren maken. Geen van beiden wist toen hoe ons project 10 jaar later eruit zou zien, maar we wisten wel dat we ons hart en intuïtie moesten volgen. En we wisten dat de verhalen van de indiaanse families van Chiapas en de Mexicaanse migranten families in Amerika de transformerende factor waren om de weg naar sociale rechtvaardigheid in te slaan en geen afslagen meer te nemen. Na 10 jaar is de mooiste beloning voor het harde werk de talloze uitingen van appreciatie van ouders en studenten in Tecuanipan, de samenwerkingsverbanden met scholen en universiteiten en de vriendschappen die daaruit zijn ontstaan. En de onvoorwaardelijke steun van vrienden en familie in België via solidariteit Mexico. Het volledige vertrouwen dat jullie al die jaren al hebben geschonken aan Casita de Barro drukt zijn stempel op het succesverhaal van Casita de Barro. En dus zullen we er extra aan denken om, in februari 2019 als we van de mooie zonsondergang op de witte stranden van Cancun genieten, speciaal op jullie gezondheid te toosten.

....Muchisimas gracias!!!!

PS. Moest er een sponsor speciaal geïnteresseerd zijn in huisdieren, ik heb een hondenverhaal.

Elke keer ik met de toyota langs hun huis rijdt, rennen Tigre en Balam (2 mannetjeshonden) naar buiten. Ze horen het gekraak van de oude pickup en herinneren zich hoe ze 6 jaar geleden in Casita de Barro met de papfles zijn grootgebracht. Ze waren twee dagen oud toen hun moeder aan vergiftiging stierf en ze bij ons onder een boom achtergelaten werden. Tigre en Balam werden geadopteerd (hun drie zussen niet) en bleven in Casita de Barro. Drie honden dus bij ons, plus twee honden van de buurman, plus een hondje dat voor dood werd achtergelaten, plus een ander hondje (schamel mormel eigenlijk) dat vanuit de bossen voor de deur van Casita de Barro in de vroege ochtend bescherming zocht. Haar zusje is geadopteerd door een familie in Cholula, zij niet....en zo kan ik verhalen vertellen van de twaalf andere hondjes die hier in Casita de Barro zijn terechtgekomen en die nu in Mexico stad, in Puebla stad of in Cholula bij families zijn geplaatst. Casita de Barro ontfermt zich nu over 8 honden en de studenten die meewerken hebben zo elk hun lieveling. Er gaat geen campagne voorbij of ik motiveer jongeren van Tecuanipan om hun honden en

katten te sterilizeren en we werken naarstig met de kinderen van het naschools educatief project om hen de cultuur van het zorgen voor een huisdier bij te brengen. *“Nee Juanito je hoeft helemaal niet met een stok te slaan op je hond...”*

Straathonden kunnen tegen een stootje, hondenschool is overbodig en het eten hebben we ook onder controle met de tortillas die een goedkoop basisvoedsel zijn. Maar nu heeft er één hond een besmetting opgelopen die de hele troep in gevaar brengt. Dus iedereen op controle, inclusief wij. En dit is financieel gezien geen lachertje. Dus voor de hondenliefhebbers onder jullie die speciaal willen helpen betalen voor de onderzoeken dan kunnen jullie dat vermelden. Elke euro reikt ver. Alvast bedankt!!

Ps: Een reeks fotos van de activiteiten zijn doorgestuurd via wetransfer. Ook in je spam krijgen moest je ze niet direct terugvinden.

Meer Info: www.solidariteit-mexico.be

Steuntje:

naam : Solidariteit Mexico
IBAN : BE52 035 7592740 09
BIC : GEBABEBB